

VERANTWOORDING FRACTIE EUROPEES PARLEMENT

AFGELOPEN JAAR BEHAALDE GROENLINKS EEN HISTORISCHE OVERWINNING. JUDITH STELDE NA ONDERZOEK VAST DAT DE DEMOCRATIE EN RECHTSSTAAT IN HET HONGARIJE VAN ORBAN STRUCTUREEL WORDEN BEDREIGD. ZE KREEG STEUN VAN EEN TWEE-DERDE MEERDERHEID WAARMEE HET EUROPEES PARLEMENT VOOR HET EERST DE ARTIKEL 7-NOODPROCEDURE GEBRUIKTE.

Bas kandideerde zich als lijsttrekker voor GroenLinks, maar ook als leider van de Europese groenen voor de Europese verkiezingen van mei 2019. Op het congres van de Europese Groene Partij in Berlijn werd hij samen met Ska Keller verkozen als groene kandidaten voor het voorzitterschap van de Europese Commissie.

In afwachting van de chaotische Britse besluitvorming over Brexit maakt het Europees Parlement zich op voor de verkiezingscampagne. Voordat het huidige Europees Parlement zijn laatste plenaire sessie houdt, proberen het Parlement en de Raad van Ministers nog tientallen wetten goed te keuren.

RECHTSSTAAT EN DEMOCRATIE

GroenLinks stond op voor de bescherming van de democratie en rechtsstaat in de Europese Unie. Orban gaat stug door met het vernielen van de persvrijheid, de rechtsstaat en democratie in Hongarije. Judith Sargentini speelde als rapporteur de hoofdrol in het Europees Parlement om eindelijk een rode streep te trekken. Ze herinnerde Orban in een rechtstreeks debat aan de Europese waarden waaraan Hongarije zich vrijwillig

heeft verbonden in de Europese verdragen. Ondanks dat regeringspartij Fidesz nog altijd deel uitmaakt van de Europese Christendemocratische familie (EVP) kreeg Judith een groot deel van de EVP mee en behaalde de benodigde tweederde meerderheid om een Artikel-7 procedure te starten tegen Hongarije. Ondanks de persoonlijke haatcampagne van Orban tegen Judith zet zij haar strijd voor democratie en de rechtsstaat voort onder andere door haar rapport bij de lidstaten in de Raad van Ministers te agenderen om de druk op te voeren en Orban van koers te doen veranderen.

Helaas is Hongarije niet het enige land waar fundamentele Europese waarden geschonden worden. Judith reisde ook af naar Polen waar de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht niet langer gegarandeerd is. GroenLinks zorgde er ook voor dat het Europees Parlement zich in sterke bewoordingen uitsprak over corruptie en bedreigingen voor de scheiding der machten in Roemenië. Ook agendeerden de groenen de situatie in Tsjechië waar premier Babiš wordt verdacht van belangenverstremming en corruptie. Een van de instrumenten die de EU in handen

heeft om druk te zetten op lidstaten die fundamentele verdragsartikelen schenden, zijn Europese subsidies. GroenLinks steunde daarom voorstellen die het mogelijk maken subsidies op te schorten als lidstaten de rechtsstaat niet respecteert. Wat GroenLinks betreft moet een panel met onafhankelijke experts de Commissie bijstaan in het jaarlijks beoordelen van de staat van de rechtsstaat in alle lidstaten.

De jarenlange acties en initiatieven van de Europese groenen om klokkenluiders in de EU beter te beschermen betaalde zich uit: de Europese Commissie presenteerde daarvoor wetgeving waarover momenteel wordt onderhandeld tussen lidstaten en parlement.

KLIMAAT EN ENERGIE

Dit jaar toonde een nieuw belangrijk rapport van de VN-organisatie voor klimaatwetenschap IPCC aan: het is haalbaar om de opwarming van de aarde onder de anderhalve graad te houden, zoals afgesproken in het Parijsakkoord. Maar dan moeten politici wel in actie komen. De benodigde politieke wil was lang niet altijd aanwezig. Bas constateerde dat in de langetermijnstrategie van de Europese Commissie verzuimde om te handelen naar de bevindingen van het IPCC. De Commissie negeerde de wens van het Europees Parlement om het CO₂-reductiedoel voor 2030 aan te scherpen tot min 55 procent. Bas was aanwezig bij de klimaatop in Katowice waar het grote gat tussen nationaal klimaatbeleid en de doelstelling van het Parijsakkoord verkleind had moeten worden.

Bas speelde een belangrijke rol in de herziening van het emissiehandelssysteem. De benodigde radicale hervorming van dit systeem werd afgezwakt tot een minimale maar toch belangrijke herziening die ertoe

bijdroeg dat de prijs voor de uitstoot van CO₂ nu hoger ligt dan voorheen. Ook zorgde Bas ervoor dat landen de ruimte behouden om aanvullend nationaal beleid te voeren.

Het Europees Parlement en de EU-landen kwamen tot een akkoord over nieuwe EU-wetgeving voor duurzame energie. Daarin is afgesproken dat de doelstelling voor duurzame energie in de EU voor 2030 omhoog gaat naar 32 procent. Op het specifieke punt van bio-energie was Bas de hoofdonderhandelaar namens het parlement. Hij slaagde erin een uitfasering van palmolie als bio-brandstof in de EU vanaf 2023 voor elkaar te krijgen.

Bas ging door met agenderen van de nog altijd grote publieke financiële steun voor gasinfrastructuur in de EU. Bas maakte bezwaar tegen het Commissie-voorstel om verschillende grote gaspijpleidingen aan te merken als "projecten van gemeenschappelijk belang" waardoor ze in aanmerking komen voor Europese subsidies en steun van de Europese investeringsbank. Ook voelde hij de Europese Commissie aan de tand over de geplande pijpleiding Nord Stream 2 waardoor Oekraïne en de EU nog afhankelijker worden van Poetin's gas.

GroenLinks diende een klacht in bij Europese Ombudsman over de CO₂-uitstoot van de luchtvaart. Bas wil dat er onderzoek komt naar de wijze waarop de Europese Commissie de luchtvaartindustrie betreft bij het bepalen van haar positie omtrent het opstellen van nieuwe internationale VN-regels voor het beperken van de CO₂-uitstoot door vliegtuigen. Uit een Europees 'Wob-verzoek' is gebleken dat de Europese Commissie haar onderhandelingsstandpunten over internationale eisen voor de efficiëntie van vliegtuigen

laat bepalen door de Europese vliegtuigbouwer Airbus. Dat had tot gevolg dat de EU zich inzette voor betekenisloze standaarden, die uiteindelijk ook door de VN werden overgenomen. Bas ging naar Londen om bij de scheepvaartorganisatie IMO aan te dringen op een CO₂ doel voor de sector.

De transportsector kan een belangrijke bijdrage leveren aan het tegengaan van klimaatverandering. Bas werkte vanuit de transportcommissie en de milieucommissie aan strengere normen voor de auto-industrie. In april stemde het Europees Parlement in met wetgeving die de toegang van auto's tot de Europese markt regelt. Daarin worden voor het eerst voorzichtige lessen getrokken uit het dieseltgate-schandaal. Het voorstel zorgt voor meer transparantie en een robuuster markttoezicht met verplichte checks op de weg per 40.000 nieuw geregistreerde auto's.

Bas werkte als rapporteur aan strengere CO₂-standaarden voor trucks. Hij kreeg in het Europees Parlement steun voor verlaging van de CO₂-uitstoot van vrachtwagens: Vanaf 2025 moeten zware bedrijfsvoertuigen 20 procent minder CO₂ uitstoten. Vanaf 2030 moet dat verder zijn teruggebracht tot 35 procent. Bas zal in de komende maanden de onderhandelingen leiden met de Raad van Ministers om deze ambitie op peil te houden.

Bas werd in de commissie economische zaken aangesteld als rapporteur voor wetgeving over verduurzaming van de financiële sector. Deze nieuwe wetgeving moet ervoor zorgen dat banken, pensioenfondsen, verzekeraars en vermogensbeheerders hun geld duurzamer gaan beleggen. Hij scherpte het wetsvoorstel van de Europese Commissie voor duurzaamheidscriteria aan met een lijst van de meest vervuilende investeringen zodat

de financiële sector niet alleen meer gaat investeren in groen, maar ook minder in fossiele sectoren. Als onderhandelaar op het voorstel voor een pan-Europees pensioenspaarproduct kreeg Bas steun voor zijn voorstel om aanbieders van dit pensioenspaarproduct verplicht rekening te houden met duurzaamheidseisen.

GEZONDHEID, MILIEU EN CIRCULAIRE ECONOMIE

Bas zag zich gesteund door het Europees Hof van Justitie die de door de Europese Commissie vastgestelde foutmarges voor uitstootnormen bij autotesten op de weg vernietigde. Deze uitspraak maakt een einde aan de toestemming voor Europese automakers om te mogen blijven vervuilen. Bas maakte eerder al bezwaar in het Europees Parlement tegen de slappe uitwerking van uitstootnormen, maar kreeg toen niet genoeg steun van andere partijen. De Europese rechter geeft hem nu alsnog gelijk. Dat is goed nieuws voor de luchtkwaliteit.

Op initiatief van de groenen werd een commissie in het leven geroepen om de toelating van het landbouwgif glyfosaat en andere pesticiden op de Europese markt te onderzoeken. De commissie kwam tot de conclusie dat de procedures voor de toelating van pesticiden strenger en transparanter moeten worden. Het Europees Parlement pleitte ook voor een verbod op pesticiden die schadelijk zijn voor bijen.

Europa gaat de afvalwetgeving flink verbeteren. Belangrijkste punten uit het akkoord dat het Europees parlement en de lidstaten bereikten zijn het uitfaseren van het storten van afval en bindende doelstellingen voor recycling. Bas stelde vast dat de omschakeling in denken over afval naar een kringlooeconomie eindelijk gemaakt is.

De EU besloot tot een verbod op een aantal plasticartikelen, waaronder op plastic eetgerei. Ook komt er een volledig verbod op oxo-plastic (plastic dat verkocht wordt als bio-plastic maar zeer schadelijk voor het milieu is). Een andere maatregel die in het oog springt is dat plasticflesjes op den duur geen losse doppen meer mogen hebben. Ook worden landen verplicht om binnen nu en tien jaar vrijwel alle plasticflessen gescheiden in te zamelen. Verder zullen fabrikanten moeten gaan betalen voor de maatschappelijke kosten om het wegwerpplastic dat ze produceren op te ruimen, zo zullen sigarettenfabrikanten gaan opdraaien voor het opruimen van sigarettenfilters. De groenen waren leidend in het agenderen van de plasticproblematiek. Deze wetgevende stappen waren nog maar enkele jaren geleden ondenkbaar geweest.

Het Europees Parlement en de EU-landen bereikten in december een akkoord over wetgeving die scheepsafval moet terugdringen. Bas Eickhout was onderhandelaar namens de groenen en zorgde ervoor dat de financiële prikkels om afval in zee te dumpen verdwijnen: een belangrijke stap in de strijd tegen de plastic soep in onze zeeën want een derde van al het afval dat in zee dobbert, is direct afkomstig van schepen.

ASIEL EN MIGRATIE

Asiel en migratie blijven de gemoederen bezighouden in de EU. GroenLinks zette de strijd voort voor een humaan Europees beleid voor vluchtelingen en betere samenwerking tussen lidstaten in plaats van het afschuiven van verantwoordelijkheid.

Judith Sargentini werd als rapporteur aangesteld voor nieuwe Europese regels die de terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers regelen. Zij zet zich ervoor in dat het Europees Parle-

ment deze regels zodanig vormgeeft dat terugkeer op een humane en effectieve manier plaatsvindt.

Judith zette zich in voor het wereldwijde migratiepact, beter bekend als het Marrakesh-akkoord. Ze volgde het internationale onderhandelingsproces op de voet en schreef mee aan de Parlementsreactie op de eerste voorstellen. Hiermee droeg ze eraan bij dat de mensenrechten van alle migranten en vluchtelingen in het akkoord centraal staan en kwetsbare groepen worden beschermd. Na een tumultueuze aanloop waarbij verschillende lidstaten de steun aan het akkoord introkken, ging Judith eind 2018 met een delegatie van het Europees Parlement naar Marrakesh waar zij haar steun uitsprak voor het akkoord.

Judith agendeerde de grondoorzaken van migratie vanuit Afrika naar Europa. Ze publiceerde samen met Vlaamse Europarlementariër Bart Staes een rapport dat uiteenzet hoe sinds de start van de migratiecrisis in 2015 het beleid van de EU in de praktijk vooral gericht is op het tegengaan van migratie richting de EU, onder andere door grenswachten te versterken. De ontwikkeling van de regio komt hierdoor onder druk, omdat deze activiteiten worden gefinancierd uit ontwikkelingsgeld. Ook gaat het rapport in op de relatie tussen ontwikkelingssamenwerking en migratie. Goed bestuur en meer democratie spelen een belangrijke rol bij migratie-overwegingen, tegelijk leidt meer economische ontwikkeling tot meer migratie op de korte termijn. Judith pleitte er ook voor om het handels-, landbouw- en visserijbeleid coherent te maken met het doel dat de EU nastreeft voor de economische ontwikkeling van Afrika.

GroenLinks stelde ook de rampzalige humanitaire situatie van vluchtelingen op de Griekse eilanden aan de kaak. Vluchtelingen die veiligheid en zekerheid zoeken en stranden op een Grieks eiland krijgen nauwelijks een humane behandeling. Een onderzoek in opdracht van Europese Groene Europarlementariërs analyseerden de gevolgen van de EU-Turkije deal in de hotspots op vijf Griekse eilanden - Lesbos, Samos, Chios, Kos en Leros. Het onderzoek toont opnieuw aan hoe dringend een eerlijk en verplicht systeem van verdeling van asielzoekers over de EU is en de noodzaak om democratische controle en transparantie op het Europese asielbeleid te verbeteren.

Dankzij een resolutie waaraan Judith meeschreef pleitte het Europees Parlement voor Europese richtlijnen die glashelder maken dat het helpen van vluchtelingen of migranten niet strafbaar gesteld mag worden.

Het Europees Parlement stemde over nieuwe regels over de Europese asielprocedure. Onder andere dankzij groene amendementen is daarin het recht op rechtsbijstand stevig verankerd. Het zou een opsteker zijn als deze positie overeind blijft in de onderhandelingen met de Raad van Ministers, aangezien de Nederlandse regering de rechten van vluchtelingen juist wil afbouwen door rechtsbijstand alleen te verlenen nadat een eerste aanvraag is afgewezen.

MEERJARENBEGROTING

In mei deed de Europese Commissie voorstellen voor de Europese begroting van de komende jaren. GroenLinks beoordeelde deze miljardenvoorstellen als een beperkte hervorming in de goede richting: de grootste kostenposten - landbouwsubsidies en structuurfondsen - worden in de voorstellen kleiner zodat er meer geld vrijkomt voor andere zaken zoals

de bestrijding van klimaatverandering en innovatie. Het Europees Parlement liet zich echter van zijn conservatieve kant zien en pleitte tegen de zin van GroenLinks in voor een fikse verhoging van de Europese begroting zonder de dringend benodigde hervormingen te eisen. In de verschillende commissies proberen Bas en Judith om de verschillende programma's waarin de regels voor de uitgaven uit de begroting te verduurzamen en eerlijker te maken. Dankzij de groenen pleit het parlement in veel programma's voor hogere verplichte delen die aan de bestrijding van klimaatverandering moeten bijdragen. Judith maakt zich er in de commissie ontwikkelingssamenwerking voor hard dat geld voor armoedebestrijding niet steeds verder wegvloeit in andere posten zoals veiligheid en het tegengaan van migratie. GroenLinks stemde tegen het Europese defensiefonds waarin voorzien is dat miljardensubsidies naar de Europese defensie-industrie gaan in plaats van in te zetten op efficiëntere samenwerking van nationale legers en civiele conflictbestrijding. Bas probeert momenteel de teleurstellende landbouwvoorstellen te verduurzamen door intensivering van vee- teelt tegen te gaan en subsidies te richten op kleinere bedrijven. Het zal nog maanden duren voordat de lidstaten en het Parlement akkoorden bereiken over de verschillende onderdelen van de Europese begroting.

HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

GroenLinks stemde tegen het handelsakkoord tussen de EU en Japan omdat in dit akkoord dezelfde fouten uit het verleden worden herhaald. De EU verzuimde om substantiële en afdwingbare duurzaamheidsbepalingen op te nemen waardoor het onwaarschijnlijk is dat de nauwere handelsrelaties met Japan zullen bijdragen aan een eerlijkere en duurzamere wereld.

Nog te vaak komen bedrijven weg met misstanden die ze elders in de wereld hebben veroorzaakt, dikwijls omdat het buiten de jurisdictie valt, bij een dochteronderneming gebeurde of ergens in de toeleveringsketen. Om deze problematiek aan te pakken wordt er bij de VN sinds 2014 gewerkt aan een bindend verdrag dat multinationals en landen ertoe verplicht mensenrechten te respecteren en toegang tot de rechtspraak te verzekeren. Tot nu toe stelde de Europese Commissie zich zeer afwachtend op en was op momenten zelfs belemmerend voor dit proces. Judith werkte mee aan een resolutie waarin de EU en de lidstaten worden opgeroepen met ambitie en een constructieve opstelling deel te nemen aan de onderhandelingen. Judith bezocht een VN-bijeenkomst in Geneve waar over het verdrag onderhandeld werd, om het initiatief kracht bij te zetten.

EERLIJKE BELASTINGEN

Als het aan het Europees Parlement lag, zouden multinationals ondertussen fatsoenlijk belasting betalen. Dit jaar stemde GroenLinks en een meerderheid van het parlement voor een ambitieuze gemeenschappelijke grondslag voor de vennootschapsbelasting. Dit voorstel zou er eindelijk voor kunnen zorgen dat bedrijven daar belasting betalen waar ze hun activiteiten uitvoeren en winst maken. Ook stemde het parlement inclusief GroenLinks in met een belasting voor techbedrijven als Google, Facebook en Amazon omdat deze bedrijven zich grotendeels aan ouderwetse belastingstelsels onttrekken. Ondanks het feit dat een overweldigende meerderheid van Europarlementariërs de noodzaak van eerlijkere belastingen ziet, blijven deze wetten echter wachten op de benodigde unanieme goedkeuring van de 28 lidstaten. Bas wijst erop dat dit vetorecht multinationals in kaart speelt. GroenLinks pleit er daarom voor om

gebruik te maken van de mogelijkheden die het EU-verdrag biedt om met meerderheidsstemming over maatregelen tegen belastingontwijking te besluiten.

Het Europees Parlement en de Raad van Ministers stemden in met nieuwe witwasregels die in 2017 onder leiding van Judith tot stand kwamen. Deze regels zorgen voor meer transparantie over de personen achter bedrijven waardoor het moeilijker wordt om geld te verbergen voor justitie of de fiscus.

VEILIGHEID

Na de verschillende terroristische aanslagen in Europa, boog een speciale onderzoekscommissie in het Europees Parlement zich over de rol van de EU in het bestrijden van terrorisme. Judith was als vicevoorzitter van deze commissie betrokken bij de eindconclusies met aanbevelingen. GroenLinks deed voorstellen om te werken aan een gemeenschappelijke Europese veiligheidsstructuur zodat nationale autoriteiten niet langer langs elkaar heen werken. Ook pleitte Judith voor meer aandacht en middelen voor de preventiekant om radicalisering in de samenleving en in gevangenissen tegen te gaan. Ook wilde GroenLinks aanscherping van de regels voor wapenbezit en -export. De aanbevelingen van de speciale commissie bevatten veel van deze elementen, maar GroenLinks onthield zich van stemming omdat een rechtse meerderheid in het eindrapport tegelijkertijd aandrang op meer massa-surveillance en de migratieproblematiek oneigenlijk met terrorisme vermengde.

OVERIG

GroenLinks verzette zich met succes tegen een voorstel van de Europese Commissie om de sociale bescherming van vrachtwagenchauffeurs af te zwakken. In het oorspronkelijke

voorstel van de Europese Commissie en de transportcommissie van het Europe Parlement werden de rij- en rusttijden voor chauffeurs opgerekt en zou voor hen de arbeidsvoorwaarden van hun land van herkomst gelden. Het zou het mogelijk maken voor chauffeurs om tot zestien dagen achter elkaar twaalf uur te rijden. Een meerderheid van het voltallige parlement stemde dit voorstel echter weg.

GroenLinks stemde tegen de uiterst controversiële nieuwe regels voor auteursrechten die een heffing op links naar onder andere nieuwssites en een verplicht uploadfilter dat techbedrijven als Google, Facebook en Twitter moeten gaan gebruiken om materiaal waarop copyrights berusten te weren.

GroenLinks nomineerde de Marokkaanse protestleider Nasser Zefzafi voor de Sacharovprijs voor mensenrechten en de vrijheid van denken. Ruim een jaar geleden werd Nasser Zefzafi gearresteerd door de Marokkaanse autoriteiten, omdat hij zich als protestleider van de Hirak-beweging sterk maakte voor beter onderwijs, goede gezondheidszorg, meer werkgelegenheid en het tegengaan van corruptie in het Rif-gebied.